

NAŠE DĚTI

V posledních několika letech se stále více rodičů obrací na klinického logopeda kvůli vývojovým vadám řeči. Mohou za to počítače, televize, malá pozornost rodičů, anebo je na děti vyvíjen větší tlak, aby skutečně dobře mluvily?

Víte, kdy s dítětem K LOGOPEDOVÍ?

Na úspěšný rozvoj řeči má vliv mnoho faktorů, od vrozených dispozic až po psychosociální podmínky, ve kterých se dítě pohybuje. Řada dětí sedává u televize již od útlého věku, poměrně záhy mají přístup k počítači, tabletu, mobilnímu telefonu... A na řeč se tak trochu pozapomíná. S tím souhlasí i klinická logopedka PaedDr. Věra Kopicová. „Bohužel i rodiče mívají doma často v ruce tablet, dívají se do telefonu, a přitom mluví s dítětem a na dítě se nedívají, nebo, a to je ještě horší, s dítětem téměř nepromluví. Navíc dítěti vůbec neprospívá nadbytek zvukových podnětů – všudypřítomný hluk, neustále zapnutá hudba z televize či rádia vyvolává ochranný útlum. Dítě přestává naslouchat. Ono nás sice slyší, když na něj voláme, ale nevnímá. Proto jsou společně strávené chvíle, kdy se rodič dítěti věnuje, pro potomka velmi důležité.“

Jak pomohou knížky?

K rozvoji řeči nejvíce pomáhá bezprostřední kontakt s dítětem, pohybové a řečové aktivity. Ať už to jsou například společné procházky venku, v přírodě, poznávání nových věcí, hraní si společně na písku doprovázené spontánní situační mluvenou řečí dospělého. „Určitě není třeba dítě zahlcovat přemírou hraček v pokojíčku, náročnými výlety nebo spoustou kroužků. Pro dítě je mnohem důležitější aktivní přítomnost rodiče, společně si hrát, povídat si, vzít si knížku, prohlížet si ji, ukazovat obrázky, popisovat, co v knížce vidíme, společně si zpívat,“ uvádí logopedka PaedDr. Kopicová. Někteří rodiče, tedy hlavně maminky, bývají ale občas hodně horliví, snaží se pravidelně sledovat vývojové tabulky, dítě zahlcují neustálými podněty, což občas může být pro dítě až nepřiměřené. Každé dítě má své individuální tempo vývoje a při pochybnostech je lepší se obrátit na odborníka, který

je schopen dítě posoudit komplexně. PaedDr. Věra Kopicová k tomu říká: „Nadbytek slovních podnětů dítěti také škodí. Někdy je dítě zahlcováno tím, jak mu rodiče vše zdlouhavě a zbytečně složitě vysvětlují. Vyvolává to u něho neochotu naslouchat řeči, nezáměr o dialog. Stává se, že rodiče tlačí rozvoj řeči dítěte zbytečně rychle dopředu, a ještě navíc to provádějí nátlakem na dítě s pokynem jako například Říkej! Opakuj po mně!, což následně vyvolává u dětí nechuť ke komunikaci, a naopak tak mohou v řeči začít zaostávat.“

Spolupráce s pediatrem je důležitá

Pravidelné kontroly dosažené úrovně řeči u pediatra jsou stanoveny ve třech a pěti letech. Ale i v mezidobí je třeba sledovat vývoj řeči dítěte a případně si vyžádat vyšetření u kli-

nického logopeda dříve. A vůbec nejde jen o ono známé ráčkování nebo neschopnost vyslovit Ř. „Pravda je, že vhodné období k zahájení logopedické péče se často liší v závislosti na diagnóze. Je proto třeba sledovat, jak dítě rozumí, jakou má slovní zásobu, zda mluví ve větách, zda je schopno sdělit svá přání slovně. Například při vadách sluchu, rozštěpových vadách, při špatném kousání, zvýšeném slinotoku, při potížích rozumět mluvené řeči či při potížích s udržením očního kontaktu, kdy by mohlo být dokonce podezření na poruchy autistického spektra, je nejlepší vyhledat logopeda ihned v nejučtější věku, protože se podaří dítě včas terapeuticky podchytit a správně rozmluvit. V případech opožděného vývoje řeči, kdy dítě nemluví vůbec, málo nebo dokáže sestavit věty spíše jen výjimečně, je vhodná návštěva v logopedické poradně mezi dvěma a půl až

ZEPTALI JSME SE ZA VÁS

Odpovídá
PaedDr. VĚRA KOPICOVÁ,
klinická logopedka,
www.logopedie-kopicova.euweb.cz

Co mohou rodiče udělat pro to, aby se vývojové odchylky v řeči u jejich potomka zlepšily?

Mohou udělat mnoho. Je dobré, když rodiče u nejmenších dětí dbají na rozvíjení i dalších oblastí, které úzce souvisejí s rozvojem řeči a správné artikulace, jako je hrubá i jemná motorika, grafomotorika, sluchové a zrakové vjemy. Je ale zároveň důležité dítě do cvičení nenutit, vždy rozvíjet formou hry. Dítě by samozřejmě také mělo mít čas na spontánní hru. Příliš aktivit a organizovaného času znamená, že je dítě přetížené, ztrácí zájem a může být i pasivní, protože už ho to zkrátka nebaví. Takže vůbec nevádí, když dítě na chvíli zažije nudu. Různá multimédia sice do dnešního života patří, ale dítě by to s jejich používáním nemělo přehánět. Rodič by měl dítěti dávat hranice.

NAŠE DĚTI

Pro dítě s vadou řeči je důležité se snažit ji řešit nenásilně, postupně a nikdy na dítě netlačit, nespěchat, nekárat za to, že špatně mluví. Důležitý je i citlivý přístup a trpělivost.

▷ třemi roky,“ upozorňuje PaedDr. Věra Kopicová

K logopedovi ještě před začátkem školy

Již kolem 3. roku mohou mít děti problém, který vyžaduje péči klinického logopeda, například děti s koktavostí, s neobratným vyjadřováním, s malou slovní zásobou. Nedokonalá výslovnost hlásek do 4. roku věku dítěte je fyziologická a není třeba ji řešit. „Obvykle po 4. roce k nám přicházejí děti, které mají hlavní potíže s výslovností. Jedná se o mnohočetnou patlavost, kdy kromě hlásek L, R, Ř, sykavek, chybí často Ď, Ť, Ň, K, CH, H, F nebo kdy dítě některé hlásky vynechává, případně nahrazuje jinou, artikulačně snazší hláskou. Po 5. roce, ve starším předškolním věku, se vedle postižení řeči začínají projevovat i rysy vývojových poruch učení,

Nezapomínejte dítě **CHVÁLIT!**

Pro dítě s vadou řeči je důležité se snažit ji řešit nenásilně, postupně a nikdy na dítě netlačit, nespěchat, nekárat za to, že špatně mluví. Důležitý je i citlivý přístup a trpělivost. A hlavně je třeba s dítětem častěji mluvit. Rodiče by měli mluvit pomalu, srozumitelně, bezchybně artikulovat, neměli by na dítě šišlat. Správný mluvní vzor je základ správného vývoje řeči. U dětí, které koktají, je třeba dbát na to, aby rodič dítěti nechal čas a prostor na vyjádření, nespěchal na něj. Pokud již navštěvují logopeda, provádět s ním pravidelně logopedická cvičení podle jeho pokynů. A chybět by samozřejmě neměla ani pravidelná pochvala, protože ta je pro dítě velmi důležitá a motivuje ho.

které jsou často spjaté s poruchou artikulace, tempa řeči a plynulosti mluvy. Děti mají často potíže ve sluchovém a zrakovém vnímání, mnoho dětí ani neumí dát dohromady větu,“ uzavírá výčet PaedDr. Věra Kopicová a zároveň dodává, že k logopedovi sa-

mozřejmě mohou přijít i děti starší, u nichž se vada řeči objevila později. Klinický logoped pracuje často ve školním věku s dětmi s diagnózou SPU, což jsou specifické poruchy učení, které se negativně promítají především do čtení a psaní. △